

THANH THIẾU NIÊN HOA-KỲ NGÀY NAY

BUỒ HẠP

Trong thập niên vừa qua, tại cái xã hội Mỹ này đã cho thấy một sự tu do phong tưng quá đà. Một phần lớn xã hội đã coi thường chủ trình, không còn cho đó là một giá trị thiêng liêng cần được gìn giữ như trước nữa.

Cô học Không Mạnh Đông Phương, hay Cô Đốc giáo khắc khe trời Tây cũng không kim nói cao trào sóng mạnh, sóng ào ạt, sóng tử do của cuối thế kỷ 20 này.

Tuy nhiên bình tĩnh lại mà suy xét, mà ngẫm nghĩ thì bon thanh thiếu niên Hoa Kỳ ngày này, chúng đang bê gáy cái gông cùm lê giáo của Gia Tô hay của học thuyết Không Mạnh, thì chúng có đang làm mất thế cho cái xã hội giàu mạnh này không? Có thấy một phản ứng nào trong xã hội Hoa Kỳ đối với cái cao trào này không? Các nhà học giả đã nhìn vấn đề này với con mắt như thế nào?

Người Mỹ họ cho rằng xã hội của họ là một xã hội "mở rộng" cho mọi xu hướng. Cao trào "mất trình" không ảnh hưởng gì nhiều đến sức mạnh của tập thể cả. Nếu tác cả đều không ý niệm về chủ trình nặng nề quá đáng thì còn hay mất trình cũng chnag nên là một câu chuyện đáng bàn tâm, mệc trí. Tuy nhiên nếu đó là một chuyện không nên làm, thì tự nhiên nhưng xu hướng chống đối sẽ mọc lên và xã hội sẽ quay về với con đường hay, là gìn giữ chủ trình. Đã có nhiều triệu chứng cho thấy rằng đang có một phong trào bao thu và rất có thể "chủ trình lại trở nên có giá" như trước đây vậy.

Đối với người Việt chúng ta thì cái chủ trình có còn là quý giá, là một tặng vật vô giá mà người con gái công hiến cho người chồng mới cưới, và có phải nhờ đó mà hai người sẽ gắn bó với nhau suốt đời không?

Nhiều anh em bao tôi, Nếu thuyết Không Mạnh có tồn tại đến ngày hôm nay, dĩ nhiên nó phải đưng phân nào. Đưng.

Anh em khác thì đi xa hơn, bao rằng thuyết Không Mạnh, hay hơn Cô Đốc giáo ở chỗ chấp nhận li dị cho những cặp vợ chồng chàng may mà còn không lạnh canh không ngọt với nhau được nữa. Thuyết "trung đưng" đã là một lối thoát cho những neo bẻ tắc này, khác với Đạo Hồi hồi quá cực đoan.

Tây phương tú tưởng rằng đời sống quá ngắn ngủi, nếu ta đang làm một chuyện không hay thì nên xuy xóa ngay đi, càng sớm càng tốt, để mà làm lại lần khác, không thể cho chết mới hết chuyện. Họ cũng hiểu rằng mọi đồ vô đều khó mà han gắn được như trước, và trên số trên 50% những cặp vợ chồng để bỏ nhau thì có hơn phân nửa của số này không tìm lại

được hạnh phúc như trước. Mặc dầu xã hội ta bị nhiều ảnh hưởng học thuyết Không Mạnh, nhưng lòng từ tuồng Tây phương không phải là không đem nhiều ảnh hưởng đến chúng ta. Như câu thơ sau đây của Trịnh C Sơn :

" Cuộc tình ấy, có bao lâu mà hưng hờ."

trong bài Diễm Xưa, cũng nói lên được rằng xã hội phải cho họ hưởng mạnh, hưởng ngay, không còn chỗ được nữa.

Trong giới nhân gian thi văn từ đức, tam tông, văn công dung ngôn hạnh, mặc dầu không còn quân sử phụ nữa, hay không còn sĩ nông công thương nữa. Như vậy cũng đủ thấy một sự chuyển hướng, nhưng không phải là một chuyển hướng xấu, vì chúng ta đã biết chọn con đường đi sáng sủa và giá trị. Chúng ta vẫn dạy dỗ con em với tiên học lễ, hậu học văn, với chủ Nhân, chủ Đức, với chủ Hiếu, chủ Đe, vv... và chúng ta cũng đã đem học thuyết tây phương vào từ tuồng phong phú của dân tộc để mà tạo nên những nguồn từ tuồng dạy dân tộc tính Vietnam, không hề phá vỡ cái lối sống đạo đức phong phú của xã hội Vietnam ngày nay.

Người đàn ông Vietnam ngày nay không còn là người chồng khó tính, ăn hiếp vợ, chạy theo hầu theo thiếp, mà là một người đàn ông cởi mở, biết quý trọng người vợ, cho là nội tướng, giữ gìn chìa khóa tài chánh của gia đình, trông nom con cái, giữ gìn hạnh phúc cho gia đình. Trong khi đó thì người đàn ông Nhật, Đại Hàn, Trung Hoa cho đến người đàn ông Nga Sô vẫn còn là một tay ăn hiếp vợ, ích kỷ về tiền bạc, và nhiều khi đánh đập vợ một cách vô cớ. Người đàn bà Vietnam không còn là:

" Vô cao đẳng bất thành phu phụ"

nhưng họ vẫn có cái quan niệm là :

" Một ngày dựa mạn thuyền rồng,

Cũng bằng muôn kiếp sông chung thuyền chài."

để thấy cái ước muốn cho được một kiếp chồng hào hoa phong nhã, cao thượng, quân tử, và có chút kiến thức, ít nhất cũng hồn minh.

x
x x

Với cái quan niệm sống như vậy, đem đặt vào một môi trường tự do phóng khoáng của xã hội Mỹ ngày nay, thì làm sao không có va chạm, có nổ lửa. Cha mẹ có con có thì giờ, có uy tín để dạy bảo con cái nữa không?

Tôi thấy rằng bậc làm cha mẹ, nên bình tĩnh mà nhận xét. Bình tĩnh để thấy rõ vấn đề hơn. Thời gian có thể là một liều thuốc hiệu quả. Nhận nhục cũng là một liều thuốc hay nữa. Trong sự cố gắng tìm một lẽ phải

phải cần có sự giúp sức của đôi bên nghĩa là cha mẹ và con cái. Nếu cả hai thế hệ đều cố gắng công tác để mà sống chung hòa bình thì chắc chắn giải pháp sẽ tự nó xuất hiện ra, chấp nhận cho cả đôi bên.

Tỉ dụ như người Nhật di cư qua đất Mỹ này, tuy nói tiếng Mỹ, nhưng họ vẫn thấy rằng văn hóa Nhật có nhiều cái hay, đàn bà Nhật có nhiều xinh đẹp, và họ thường gửi con trai về Nhật nghỉ hè để mong chúng sẽ có hội gặp gái Nhật và cuối hồi đem về Mỹ này. Vẫn biết cha mẹ không còn ép buộc con cái nữa, nhưng con đường đi như vậy tôi thấy rất là đẹp.

Riêng về trai Việt, sau 5 năm sống ở Mỹ này, vẫn còn đang muốn tìm gái Việt để mà cưới hỏi. Đây là một điểm son. Theo khoa tâm lý thì phân đồng những dân tộc khác hệ chung đụng với gái của xã hội cao hơn mình thì thường mong muốn được lấy gái xứ đó, và chỉ sau một thời gian lâu, 10, 15 năm sau mới trở lại tìm kiếm gái cũng giống với mình. Đối với trai Việt, có lẽ vì khôn ngoan hơn các dân tộc khác chăng?

Trái lại có một số lớn gái Việt lại muốn giao du với Mỹ trắng. Khi hỏi tôi thì các cô bảo rằng chúng cháu cũng muốn chọn trai Việt, nhưng phân lớn các cậu xi trai quá, nên không chịu mà thôi. Có cô còn cho là số lớn trai Việt là quê mùa.... Nhận xét của các cô không phải là không có lý. Từ đó chúng ta có thể có lý do để mà sợ rằng rồi đây những gương sáng của thiếu phụ Việt nam sống đời gian dị, nuôi con, trông chồng, sẽ không còn thấy nhiều nữa trên cái xứ Mỹ bao la này.

Chúng ta đều như những cánh chim trời bạt gió, thân thể còn ướt át, lạnh lẽo, mọi chỗ thịt, mọi khớp xương còn nhứt nhối héo hon, khi đọc qua bài nghiên cứu của trường UCLA có cảm tưởng như những vết thương ấy đang bị nhứt nhối thêm lên, bị đau rứt thêm hơn, vì chưa có liều thuốc chữa.

Điều chúng ta nên nhớ là chúng ta không ngừng được bước tiến của xã hội và điều chúng ta cần làm là làm thế nào sống được với trao lưu, mà không bị cái bánh xe tiến hoá xé nát thân xác chúng ta đi một cách oan uổng. Chúng ta đều như đang ở trên cùng một con thuyền, ở ngoài khơi, giữa một cơn phong ba bão táp. Mọi người trên thuyền đều phải biết cách chống đỡ, cho thoát khỏi nguy cơ.

Cho nên mọi hành động đẹp mắt của một cá nhân sẽ đem lại tiếng thơm cho cả tập thể. Xem đó thì bốn phận chúng ta trong việc dạy dỗ con em, cũng như bốn phận con em, nghe theo con đường phải, đều là những nỗ lực đóng góp cho sự tồn tại vững mạnh của cộng đồng chúng ta hiện nay vậy.

Bài nghiên cứu của trường UCLA rất đáng cho chúng ta suy ngẫm. ① Sau khi tôi đọc bản nghiên cứu này thì lại là lúc Truyền hình Mỹ cho chiếu những khúc phim hay của tuồng SHOGUN, luôn tiếp nhiều đêm trên đài số 4. Cô đào YOKO SHIMADA đã làm cho thanh niên Mỹ mê man. Cô cũng đã cho phụ nữ Hoa Kỳ thấy cái đẹp của người phụ nữ Đông phương, thông minh mà dịu dàng, duyên dáng mà hiền hậu. Họ còn là nhân hậu, là hy sinh, là tiết trinh cho đến phút chót, là trung tín nữa. Mấy ngày hôm sau khi xem phim, bọn Mỹ đã đi tìm mua hết sạch những áo kimono, mua quạt, mua đẹp, cho đến tìm mua cả kiềng Nhật để treo chơi. Những sự kiện như vậy chứng tỏ rằng thanh thiếu niên Hoa Kỳ không phải là không trong giá trị tinh thần của những văn minh khác. Và có lẽ họ còn trong một cách coi mở hơn người Á Đông mình nữa cơ. Vì vậy những cái hay của văn hoá Việt chúng ta, nếu đem được ra ánh sáng cho người Mỹ họ thấy thì công trình của những vị đó sẽ hết sức được chúng ta thán phục.

Shogun đã như một luồng gió mát thổi vào không khí nóng bỏng của sa mạc tinh thần tại Hoa Kỳ này. Tôi nhớ đứa con gái của tôi, 20, học năm thứ 4 ở UCLA, sau khi thấy cô YOKO chết thì bỏ không thèm xem phần kết cuộc của phim truyền nữa. Cô YOKO đã để thương đến như vậy.

Một điều đáng nói với các bạn nữa là cộng đồng người Á Đông tại Mỹ là cộng đồng được kính nể nhiều nhất trong số thiểu số sống tại đây. Tháng 7/80 vừa qua, có một Đại hội, gọi là Asian American Caucus, họp tại thủ đô Washington DC. Có gần 2,000 đại diện, và Việt Nam thì chỉ có mình tôi được mời. Mục đích của Đại hội là xét thành quả của người Á Đông sống tại Mỹ để mà tìm ra một sức mạnh chính trị, vì cả hai phe Cộng Hòa và Dân chủ đều nhắm ngó tới. Ban tổ chức là phe Dân chủ của TT Carter nên dĩ nhiên những người thuyết trình đều do phe Carter đưa ra. Tuy nhiên phe Cộng Hòa cũng có nhiều đại diện, và Hội thảo đã cho chúng tôi nhiều bài học đáng giá lắm.

Sau đây là những con số chúng ta cần biết :

Người Á Đông hiện sinh sống tại Hoa Kỳ vào khoảng 5 triệu mà thôi. Tất cả đều sống hợp lệ. Họ có trình độ học vấn cao hơn trung bình người Hoa Kỳ da trắng. Họ có lối tức trung bình cao hơn người da trắng. Họ sống đôi sống đạo đức cao hơn người da trắng (rất ít trộm cắp, cướp của, hay giết người). Họ biết tương trợ nhau nhiều hơn các thiểu số khác. Chỉ một điều đáng tiếc là phần lớn họ không chấp nhận rằng đây là quê hương vĩnh viễn của họ, cho nên họ không họp nhau thành một lực lượng. Họ không hiểu rằng

① BÀI NGHIÊN CỨU CỦA TRƯỜNG UCLA, ANH B.H. ĐỒNG-Ý KHÔNG TRÍCH ĐANG VÀO LÁ THỦ (B. PH. TRÁCH)

tập đoàn là sức mạnh, và hệ thống là mạnh thì công là theo hay là...
đều là đáng kể cả. Khi có sức mạnh thì là phiếu là cái gì mọi đảng đều
đều cần.

Một phiếu số không đáng kể người A đồng theo ông Dân chủ, đã qui
Tổng thống Carter 3t500,000 MK, bằng 1/2 của tổng số tiền quyên được.
Nếu tất cả trên 5 triệu người A đồng đều sẽ dùng lá phiếu của mình để
bầu thì tôi nghĩ rằng mọi chương trình xã hội họ đều nghĩ đến
một cách thiết thực hơn. Và chưa nói rằng lá phiếu sẽ giúp ta đi để
những đôi hỏi xa xôi hơn nữa.

Tôi đã đồng dài từ chủ Trình đến chuyện lá phiếu và sức mạnh cũng
không đi ngoài ý niệm rằng mọi tập thể đều phải tự giữ gìn cái hay của
mình để mà tồn tại. Vì đã bắt chước thì rồi phải bắt chước hoàn, mà
giá trị của cái bắt chước dĩ nhiên là không có gì cả.

Tôi mong ước có một đạo diễn Vietnam đem được một YOKO hay một
Thanh Nga Vietnam lên TV để làm đẹp cho dân tộc. Chúng ta rồi sẽ
phải lấy thẻ Passport Hoa Kỳ để mà tiện công việc lên ăn, nhưng số
người xin đổi tên trên thẻ thì không thấy có mấy ai cả. Còn từ số
người đến xin thẻ cũng là thưa thớt cho số Di-Trú Hoa-Kỳ phải lấy làm lạ
rằng xin thẻ xanh thì người Việt rất hớn hờ, mà xin vô danh mấy thì
lại chẳng thấy mấy người. Đây cũng là một hiện tượng lạ đấy.

Thân mến,

N. P. B. Hạp.

TIẾP TAY

Lá Thư số 19 chúng tôi mong đến với các bạn đúng vào dịp TẾT
Ngoại Ban Phụ Trách, có các Ban ĐỒ DỊNH PHÚC và TRAM KIM NGÂN
tiếp tay nên cũng hy vọng gửi kịp đến cho các Ban đọc trong dịp
xuân về.

Cũng như năm trước Ai Hữu Miền Nam Cali, sẽ tổ chức một buổi
họp mặt Tất Niên vào ngày 31/1/81 cho khoảng 55 gia đình Ai Hữu.
Lá Thư Xuân sẽ được trao cho các Ban đến dự tiệc Tất Niên hôm ấy.
